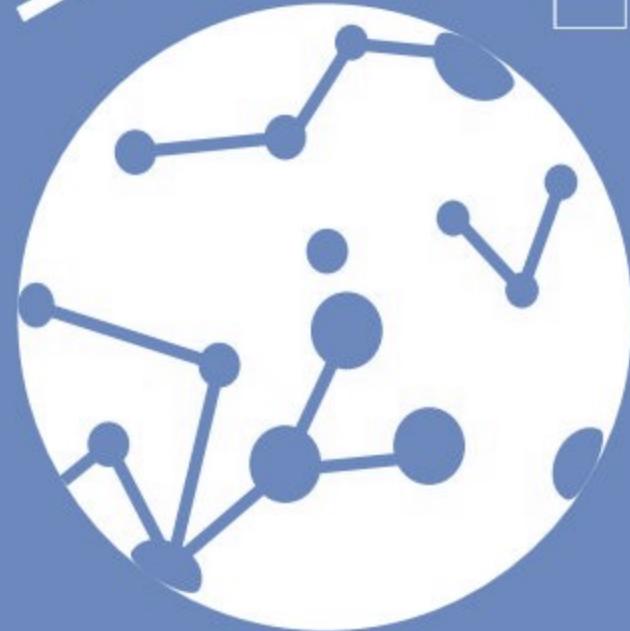

Pmf

SVEUČILIŠTE U SPLITU

**PRIRODOSLOVNO
MATEMATIČKI
FAKULTET**

[Odjel za fiziku]

Fizika - pokretač budućih tehnologija

Ante Bilušić
Odjel za fiziku, PMF u Splitu

NOBELOVE NAGRADE ZA FIZIKU BITNE ZA RAZVOJ MODERNIH TEHNOLOGIJA

godina	tema	dabitnici
1956.	poluvodički tranzistor	Shockley, Bardeen, Brattain
1967.	nuklearne reakcije	Bethe
1970.	magnetohidrodinamika; anti- i feri-magnetizam	Gösta Alven; Néel
1971.	holografija	Gabor
1972.	teorija (klasične) supravodljivosti	Bardeen, Cooper, Schrieffer
1973.	efekti tuneliranja u supravodičima i poluvodičima	Esaki, Giaver, Jospeshson
1977.	elektronska struktura magnetskih i neuređenih sustava	Anderson, Mott, van Vleck
1981.	laserska spektroskopija	Bloembergen, Schawlow, Siegbahn
1986.	elektronski mikroskop, pretražni tunelirajući mikroskop	Ruska; Binning, Rohrer
1987.	visokotemperaturna supravodljivost	Bednorz, Müller
1991.	tekući kristali i polimeri	de Gennes
1994.	za razvoj tehnika raspršenja neutrona	Brockhouse, Shull

NOBELOVE NAGRADE ZA FIZIKU BITNE ZA RAZVOJ MODERNIH TEHNOLOGIJA

godina	tema	dabitnici
2000.	razvoj informacijskih tehnologija	Alferov, Kroemer (vrlo brza i opto-elektronika), Kilby (IC)
2003.	razumijevanje supravodljivosti i suprafluidnosti	Abrikosov, Ginzburg, Laggett
2005.	optička koherencija (laser)	Glauber (teorija), Hall i Hänsch (eksperiment)
2007.	gigantski magnetootpor	Fert, Grünberg
2009.	optička vlakna; CCD-senzor	Kuen Kao; Boyle, Smith
2010.	grafen	Geim, Novoselov
2012.	mjerenje i manipulacija kvantnim sustavima	Haroche, Wineland
2014.	plave svjetleće diode	Akasaki, Amano, Nakamura
2016.	topološki fazni prijelazi i topološke faze	Thouless, Haldane, Kosterlitz

POSTOJEĆE TEHNOLOGIJE

RAČUNALNE MEMORIJE

1970.	magnetohidrodinamika; anti- i feri-magnetizam	Gösta Alven; Néel
1977.	elektronska struktura magnetskih i neuređenih sustava	Anderson, Mott, van Vleck
2007.	gigantski magnetootpor	Fert, Grünberg

INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE

1956.	poluvodički tranzistor	Shockley, Bardeen, Brattain
2000.	razvoj informacijskih tehnologija	Alferov, Kroemer (vrlo brza i opto-elektronika), Kilby (IC)
2009.	optička vlakna; CCD-senzor	Kuen Kao; Boyle, Smith

MONITORI I TELEVIZORI

1991.	tekući kristali i polimeri	de Gennes
-------	----------------------------	-----------

EKOLOŠKA RASVJETA

2014.	plave svjetleće diode	Akasaki, Amano, Nakamura
-------	-----------------------	--------------------------

DOLAZEĆE TEHNOLOGIJE

FUZIJSKI REAKTOR

1967.	nuklearne reakcije	Bethe
1970.	magnetohidrodinamika; anti- i feri-magnetizam	Gösta Alven; Néel

NANOTEHNOLOGIJA

1986.	elektronski mikroskop, pretražni tunelirajući mikroskop	Ruska; Binning, Rohrer
2010.	grafen	Geim, Novoselov
2012.	mjerjenje i manipulacija kvantnim sustavima	Haroche, Wineland

SUPRAVODLJIVOST

1972.	teorija (klasične) supravodljivosti	Bardeen, Cooper, Schrieffer
1973.	efekti tuneliranja u supravodičima i poluvodičima	Esaki, Giaver, Jopshenson
1987.	visokotemperaturna supravodljivost	Bednorz, Müller
2003.	razumijevanje supravodljivosti i suprafluidnosti	Abrikosov, Ginzburg, Laggett

RAČUNALNE MEMORIJE

RAČUNALNE MEMORIJE

1970. magnetohidrodinamika; anti- i feri-magnetizam

Gösta Alven; Néel

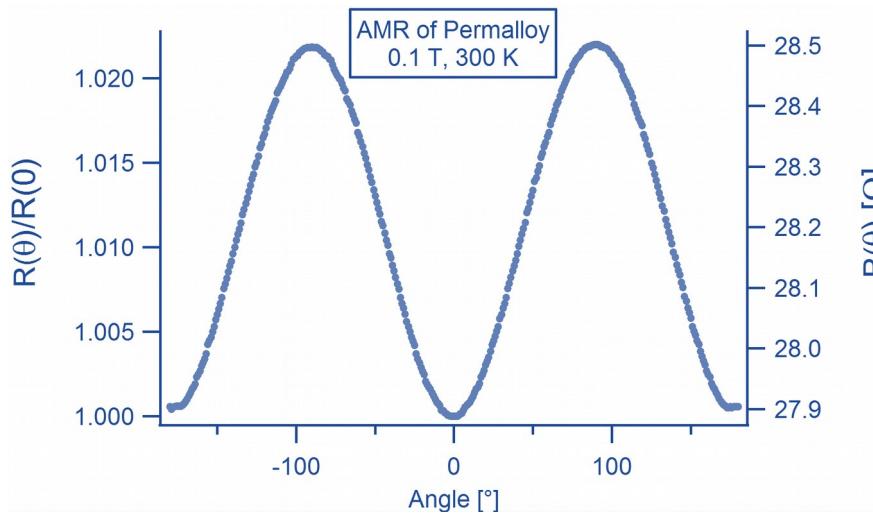
1977. elektronska struktura magnetskih i neuređenih sustava

Anderson, Mott, van Vleck

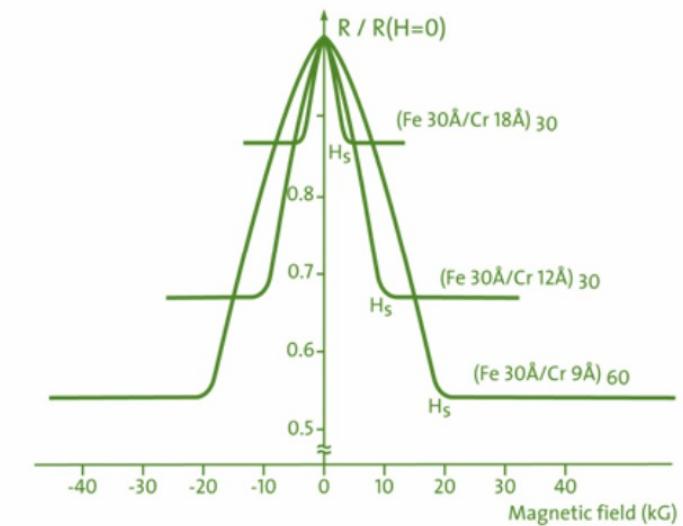
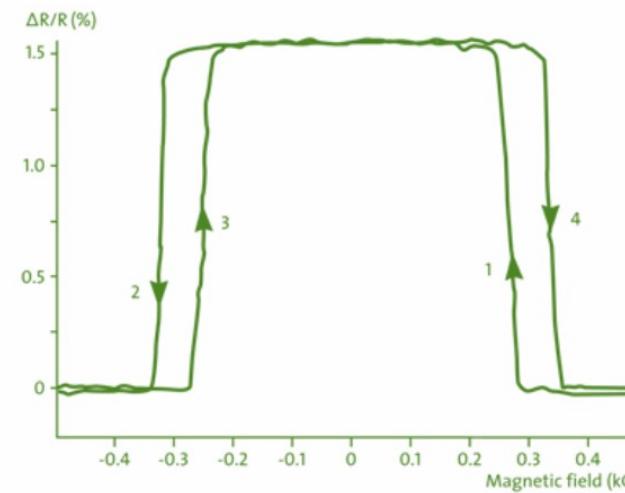
2007. gigantski magnetootpor

Fert, Grünberg

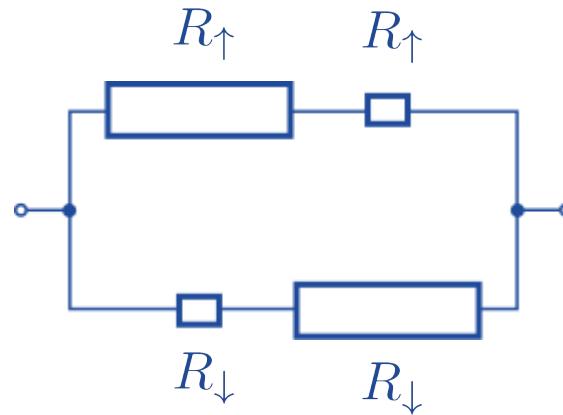
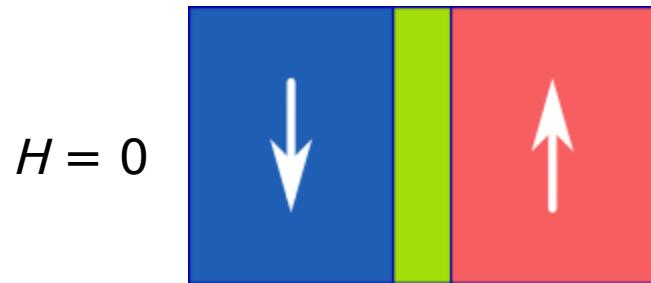
magnetootpor...

...i gigantski magnetootpor

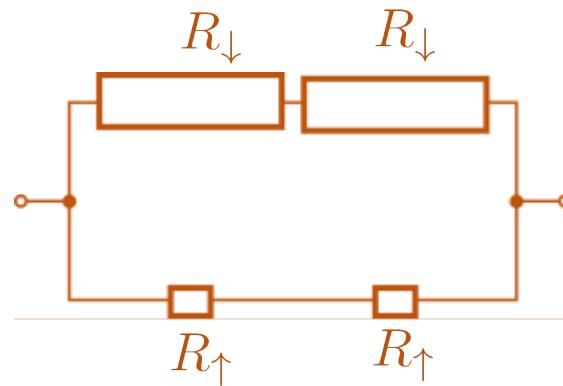
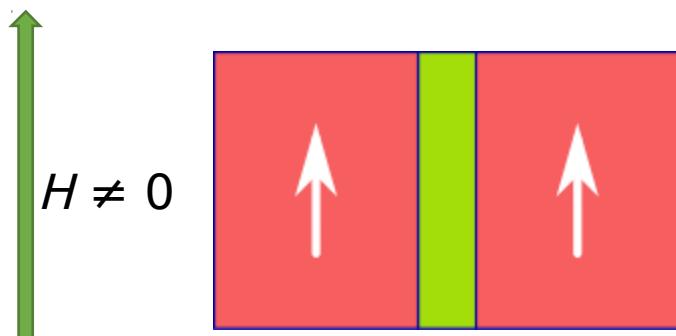
RAČUNALNE MEMORIJE

$$\frac{1}{R_{\text{uk}}(0)} = \frac{1}{R_{\downarrow} + R_{\uparrow}} + \frac{1}{R_{\downarrow} + R_{\uparrow}}$$

$$\Rightarrow R_{\text{uk}}(0) = \frac{R_{\downarrow} + R_{\uparrow}}{2}$$

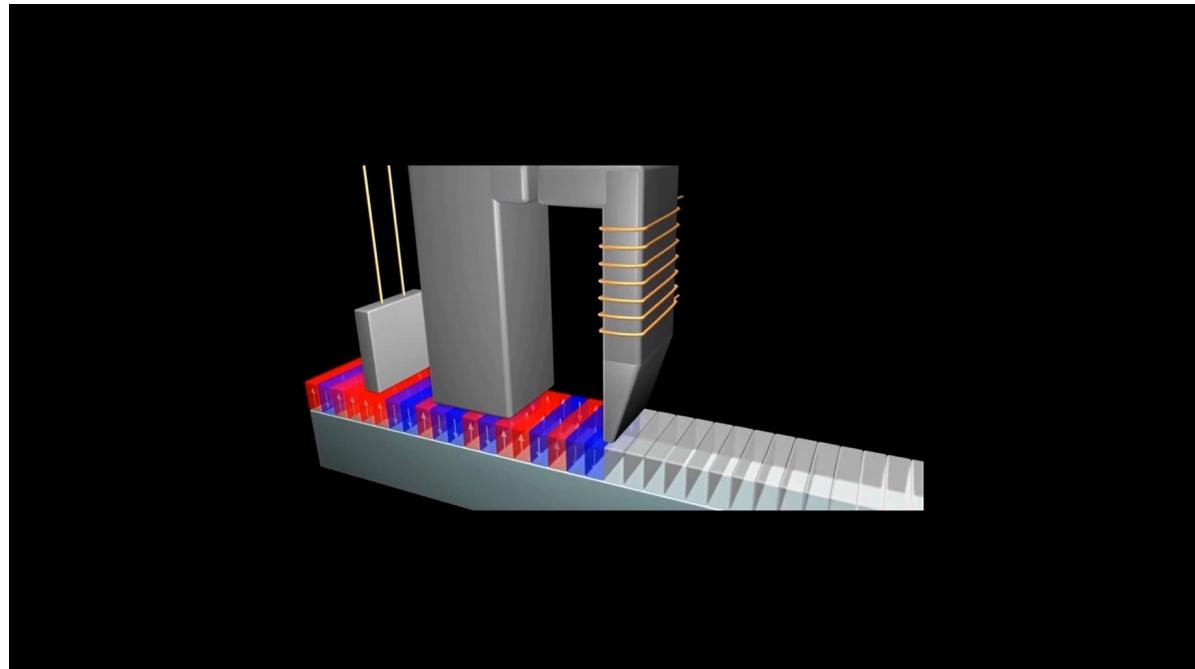
$$\Delta R_{\text{uk}}(0) = R_{\text{uk}}(H) - R_{\text{uk}}(0) = -\frac{1}{2} \frac{(R_{\uparrow} - R_{\downarrow})^2}{R_{\uparrow} + R_{\downarrow}}$$

$$\frac{1}{R_{\text{uk}}(H)} = \frac{1}{2 R_{\downarrow}} + \frac{1}{2 R_{\uparrow}}$$

$$\Rightarrow R_{\text{uk}}(H) = 2 \frac{R_{\downarrow} R_{\uparrow}}{R_{\downarrow} + R_{\uparrow}}$$

RAČUNALNE MEMORIJE

INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE

INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE

1956. poluvodički tranzistor

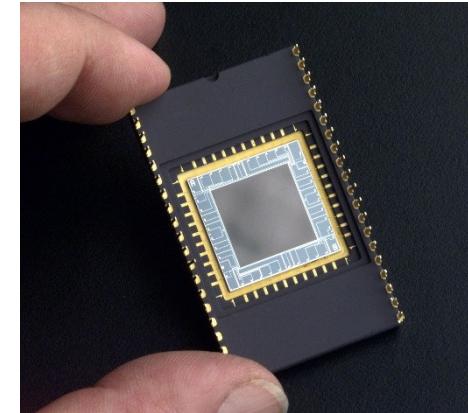
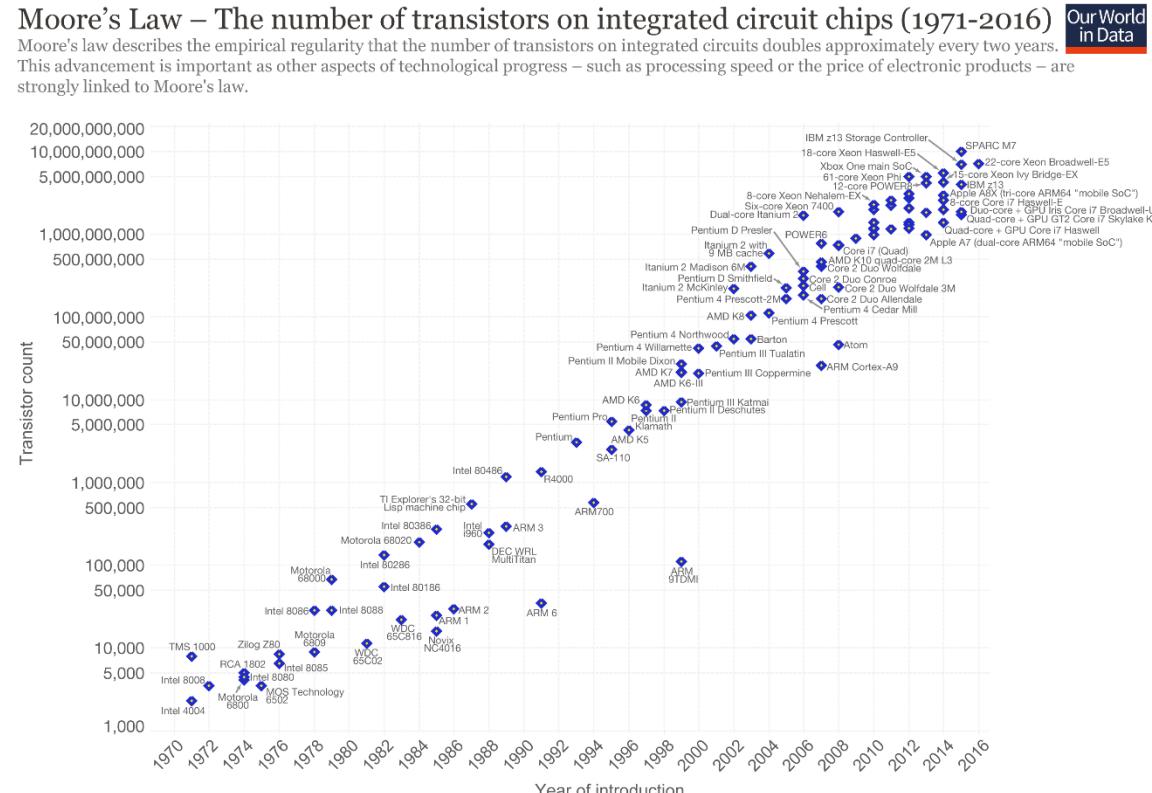
2000. razvoj informacijskih tehnologija

2009. optička vlakna; CCD-senzor

Shockley, Bardeen, Brattain

Alferov, Kroemer (vrlo brza i opto-elektronika), Kilby (IC)

Kuen Kao; Boyle, Smith

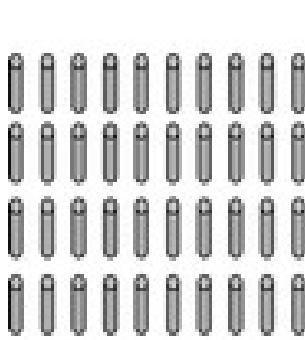

MONITORI I TELEVIZORI

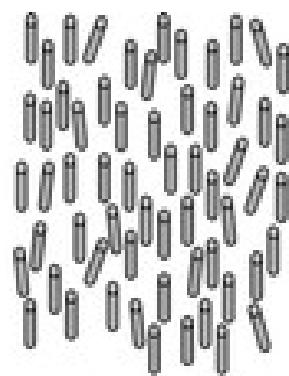
MONITORI I TELEVIZORI

1991. tekući kristali i polimeri

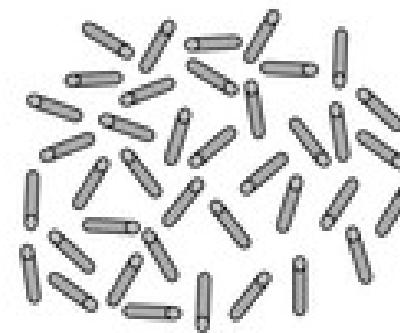
de Gennes

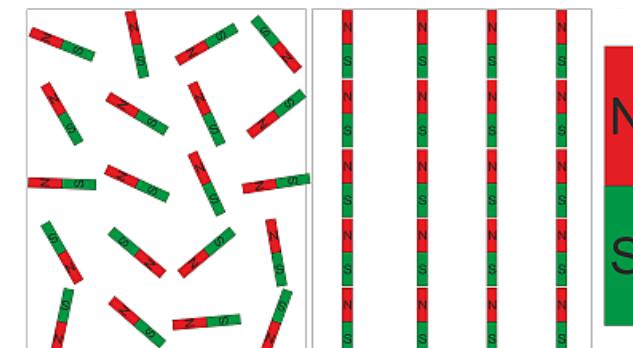
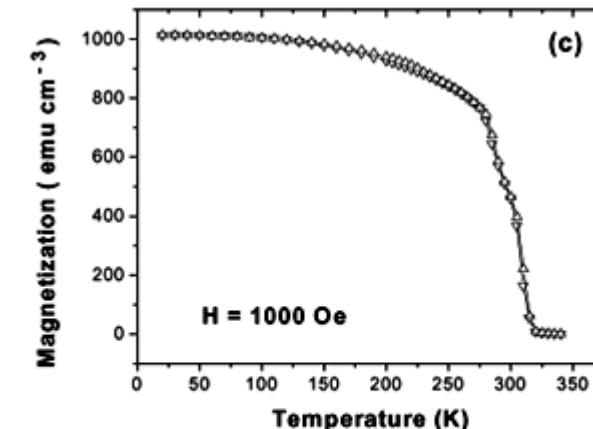
kristal

tekući kristal

tekućina

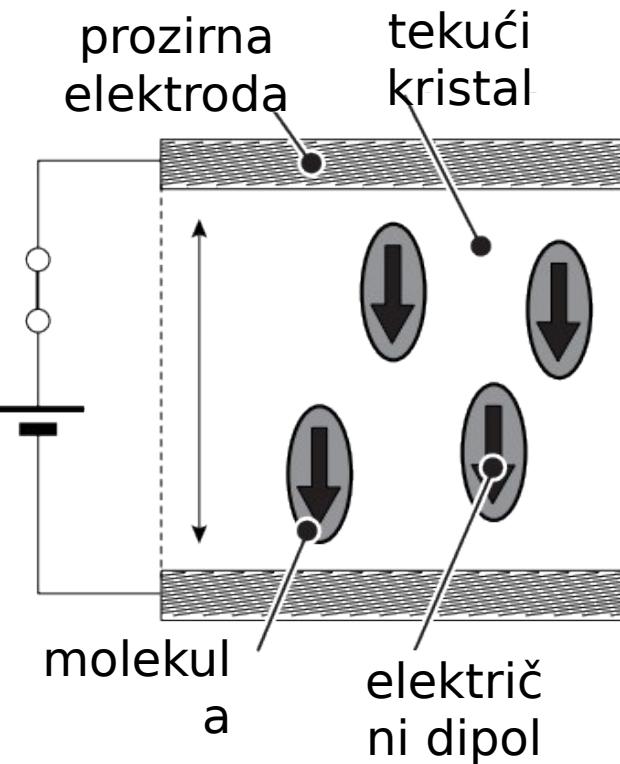
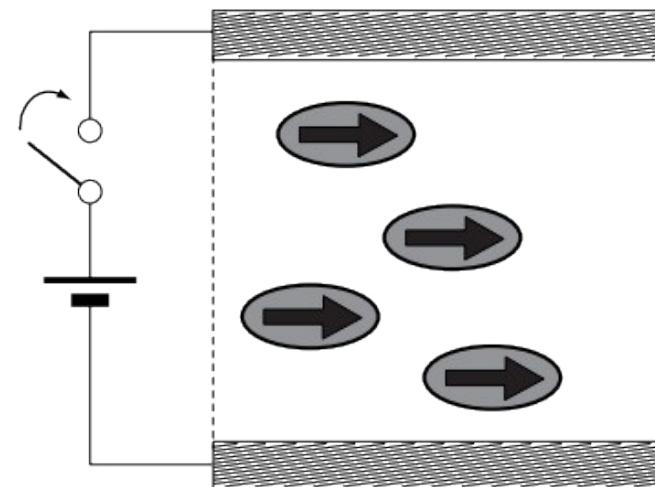
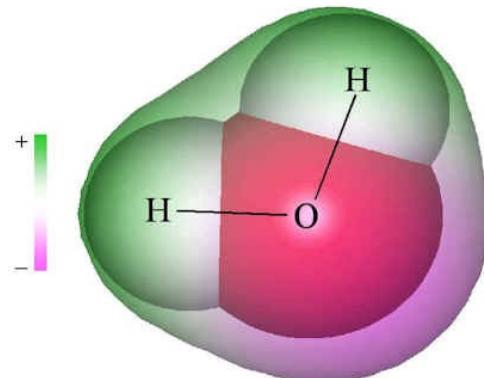
MONITORI I TELEVIZORI

MONITORI I TELEVIZORI

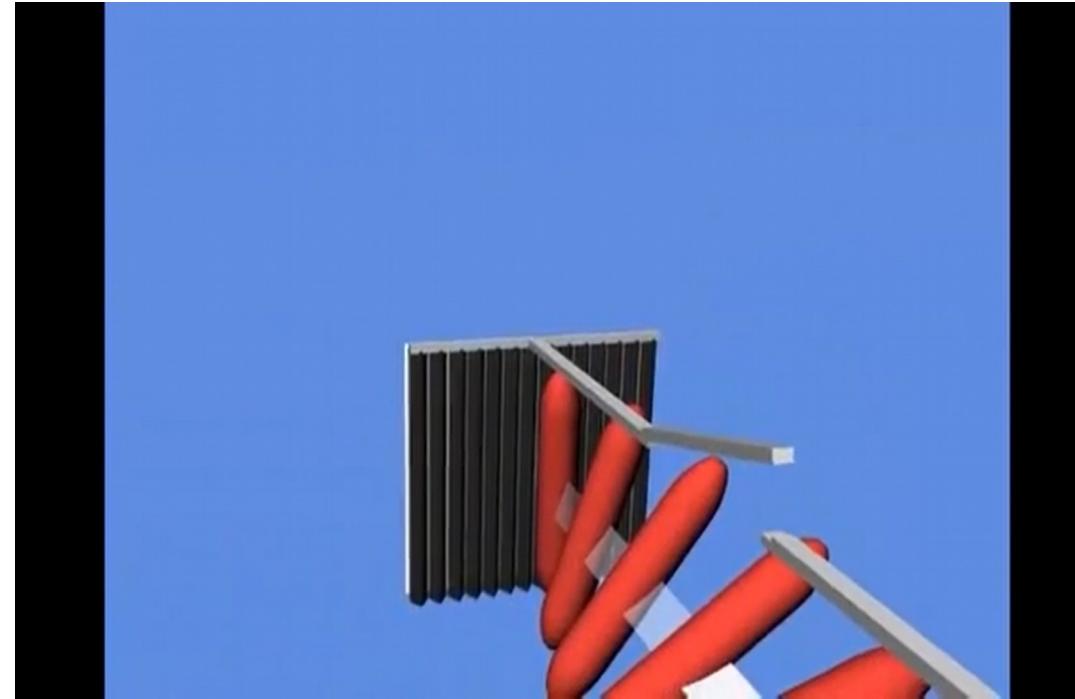
1991. tekući kristali i polimeri

de Gennes

Električni dipol:

MONITORI I TELEVIZORI

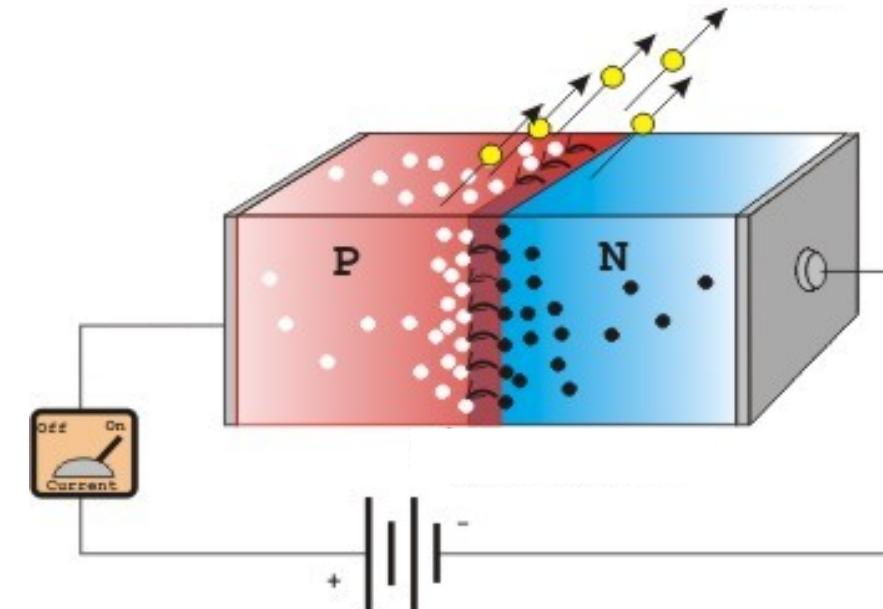
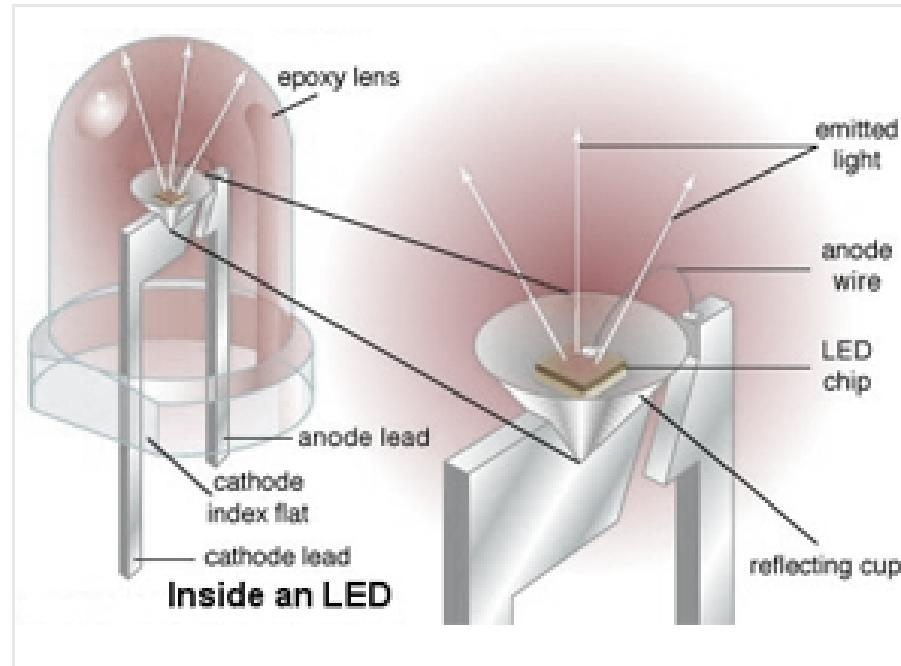

EKOLOŠKA RASVJETA

EKOLOŠKA RASVJETA

2014. plave svjetleće diode

Akasaki, Amano, Nakamura

FUZIJSKI REAKTOR

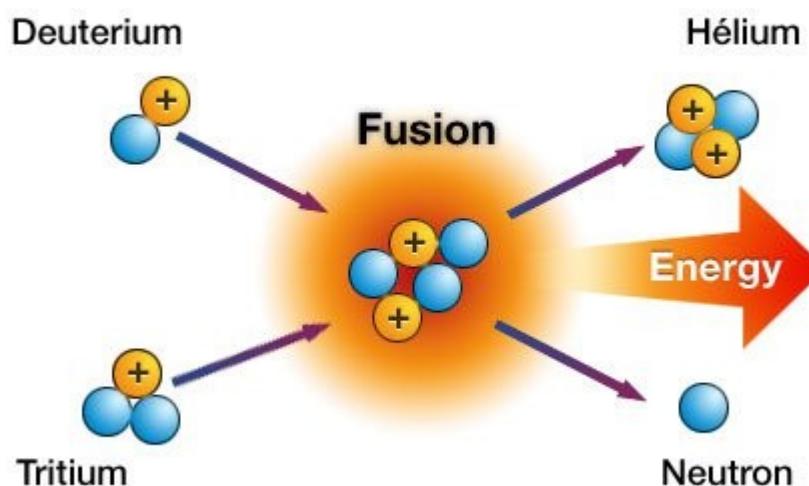
FUZIJSKI REAKTOR

1967. nuklearne reakcije

Bethe

1970. magnetohidrodinamika; anti- i feri-magnetizam

Gösta Alven; Néel

$$U = \frac{1}{4\pi\varepsilon_0} \frac{q_1 q_2}{r}$$

$$q_1 = q_2 = +1,6 \times 10^{-19} \text{ C}$$

$$r = 10^{-15} \text{ m}$$

$$U \sim 10^{10} \text{ K}$$

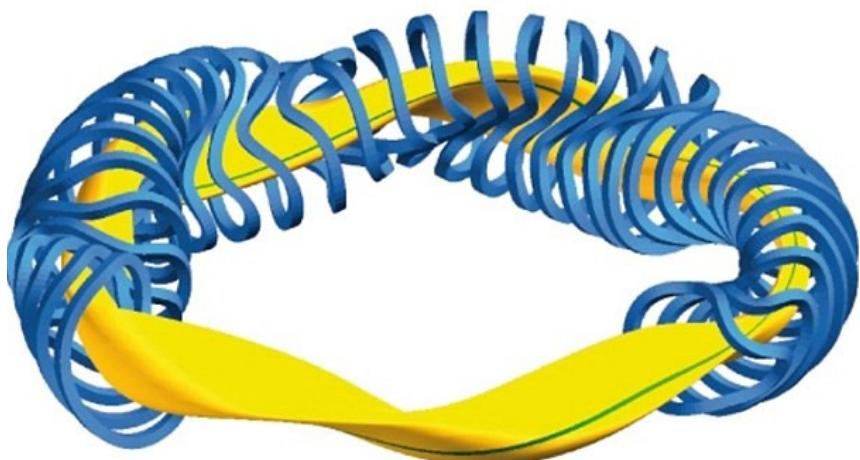
A kolika je temperatura na Suncu?

FUZIJSKI REAKTOR

ТОКАМАК

"тороидальная камера с аксиальным магнитным полем,"

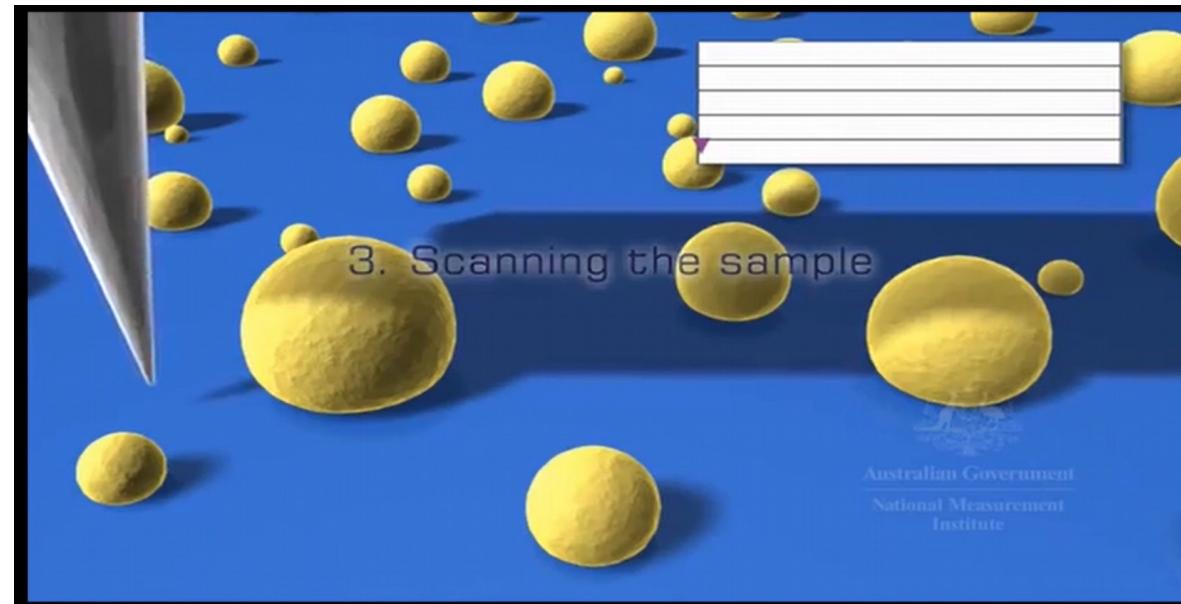
„toroidal'naya kamera s aksial'nym magnitnym polem”

NANOTEHNOLOGIJA

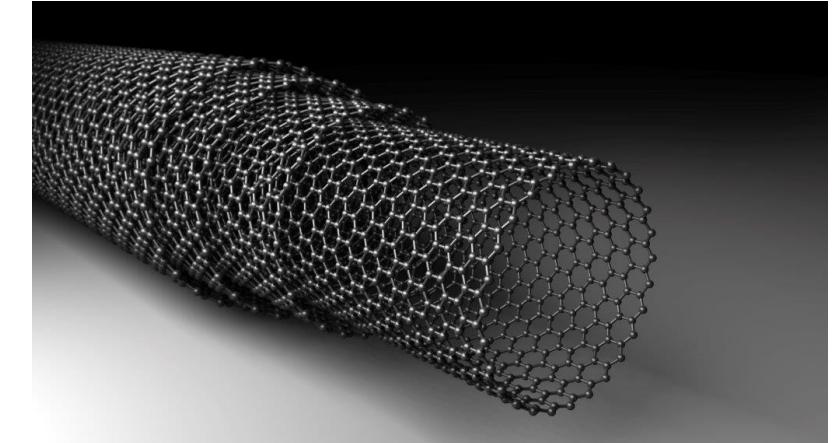
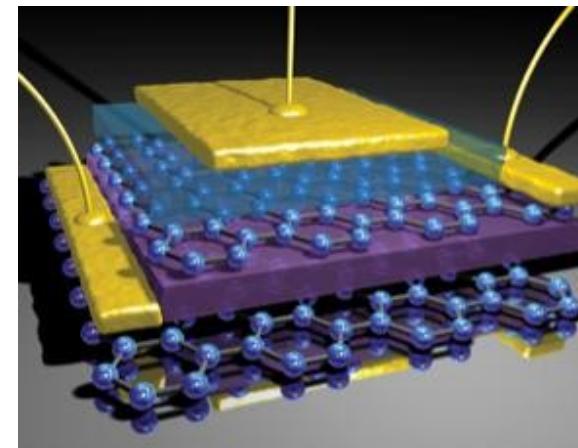
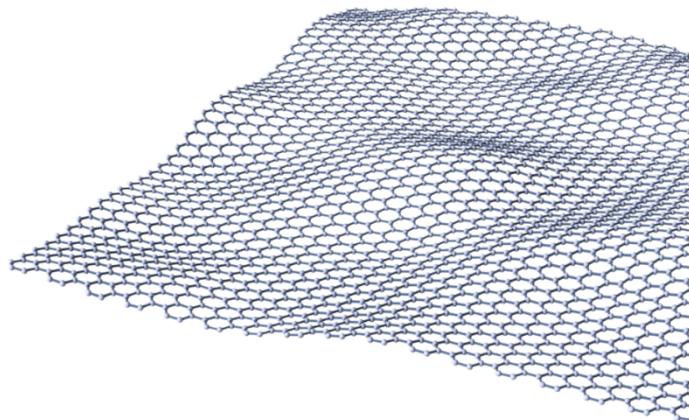
NANOTEHNOLOGIJA

1986.	elektronski mikroskop, pretražni tunelirajući mikroskop	Ruska; Binning, Rohrer
2010.	grafen	Geim, Novoselov
2012.	mjerjenje i manipulacija kvantnim sustavima	Haroche, Wineland

NANOTEHNOLOGIJA

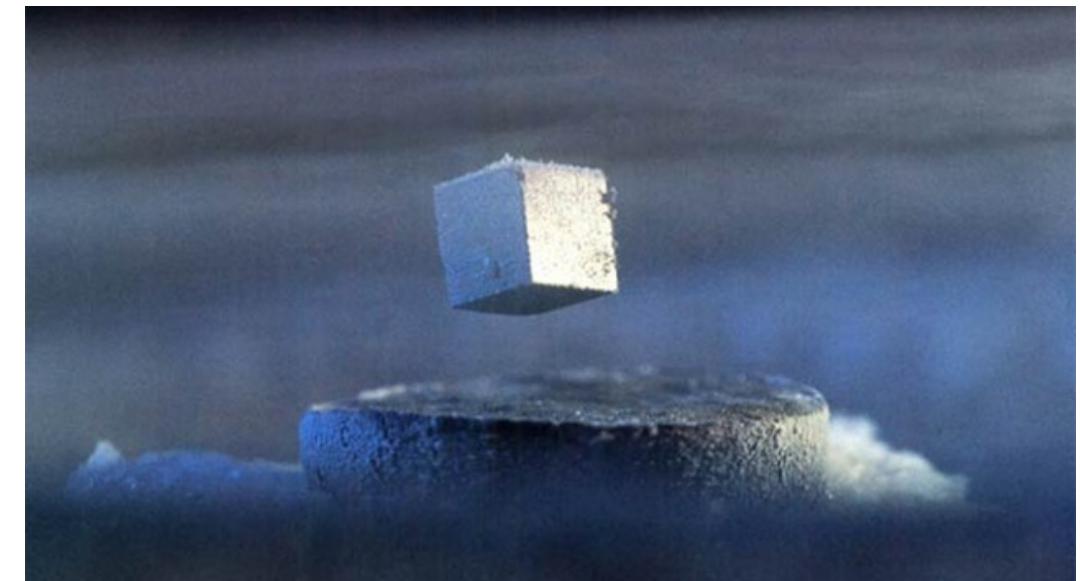
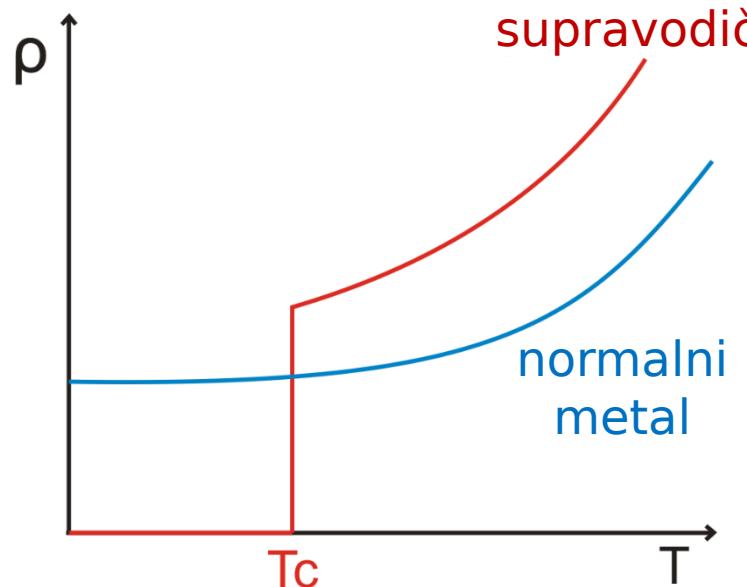
- medicina
- novi materijali
- zamjena za elektroniku (spintronika, kvantna računala)
- ...
- ...

SUPRAVODLJIVOST

SUPRAVODLJIVOST

1972.	teorija (klasične) supravodljivosti	Bardeen, Cooper, Schrieffer
1973.	efekti tuneliranja u supravodičima i poluvodičima	Esaki, Giaver, Jopshenson
1987.	visokotemperaturna supravodljivost	Bednorz, Müller
2003.	razumijevanje supravodljivosti i suprafluidnosti	Abrikosov, Ginzburg, Laggett

SUPRAVODLJIVOST

